

Připomněli jsme si smutná výročí vyhlazení Lidic a Ležáků

24.6.2024 - Martin Vacek | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Jako každoročně i letos jsme si v červnových dnech připomněli smutná výročí vyhlazení českých obcí Lidice a Ležáky. Pietní vzpomínky k 82. výročí vyhlazení obcí se na obou místech za Ústav pro studium totalitních režimů zúčastnil 1. náměstek ředitele Kamil Nedvědický. Pietních setkání se účastnili poslanci a senátoři, zástupci některých ministerstev, ale například i velvyslanci z Mexika, Japonska nebo Kanady. Památku obětí v obci Ležáky uctil i prezident České republiky Petr Pavel.

Středočeskou obec Lidice nacisté vyhladili 10. června 1942 po útoku československých parašutistů na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha, posloužit to mělo i jako varování před opakováním podobných akcí. V obci s 503 obyvateli bylo zastřeleno 173 mužů. Děti a ženy odvezli nacisté do gymnázia. V prostorách tělocvičny strávily tři dny, poté je násilně rozdělili. Ženy převezli do koncentračního tábora v Ravensbrücku, děti, kromě několika vybraných na poněmčení a batolat do jednoho roku, zavraždili nacisté ve vyhlazovacím táboře v polském Chelmnu. Vesnice byla srovnána se zemí. Všechny domy včetně školy, kostela a fary byly polity benzinem a podpáleny, v následujících týdnech a měsících byly zbytky vypálených budov vyhozeny do povětří. Oběťmi tragédie se celkově stalo 340 obyvatel. Po válce se vrátilo 143 lidických žen a po delším pátrání 17 dětí. Stavba nových lidických domů nedaleko současného pietního území začala v roce 1948.

Kamenickou osadu Ležáky na Chrudimsku nacisté vypálili 24. června 1942. Stejně jako v Lidicích, i tady šlo o mstu za útok na protektora Heydricha. Gestapo odhalilo, že v Anglii vycvičení parašutisté z Ležáků udržovali vysílačkou spojení mezi domácím a zahraničním odbojem. Následoval převoz 33 zatčených osob z Ležáků na Zámeček do Pardubic, kde bylo v době heydrichiády popraviště. Bez výsledku či soudu byli ihned zastřeleni všichni dospělí. Další lidé byli zavražděni později. Do vyhlazovacího tábora v Chelmnu bylo odesláno 11 ležáckých dětí, kde je čekala smrt v plynové komoře. Přežily jen sestry Marie a Jarmila Štulíkovy, které byly ještě velmi malé a byly poslány na poněmčení. Po válce nebyla osada obnovena, prostor se stal od roku 1945 pietním územím. Od roku 1978 je areál bývalé obce Ležáky národní kulturní památkou.

<https://www.ustrcr.cz/pripomneli-jsme-si-smutna-vyroci-vyhlazeni-lidic-a-lezaku>